

ללמוד מה שבלב שלך

המכללה האקדמית צפת

מהי תופעה יהודית אותנטית? – מאת ד"ר מריאנה רוח-מדבר

האם רב XXX מייצג יהדות אותנטית? האם הילינג יהודי או תקשור יהודי הוא תופעה אותנטית? האם הזרם XXX ביהדות הוא אותנטי? האם מדיטציה יהודית זה שילוב אותנטי?

השאלה של זיהוי דת כאותנטית מוגשת לעתים לפתחם של מומחים מן האקדמיה. בארה"ב לשאלה הזו יש לעתים קרובות נופך משפטי, מכיוון שדתות אותנטיות ואמיתיות זכאיות להנחות מס, ויש חשד לעתים שגופים מתחזים לדתיים רק כדי לקבל הנחות במס. כך, למשל, היו מי שטענו כי "כנסיית הסנטולוגיה" אינה כלל כנסייה (ואכן בישראל היא אינה נקראת "כנסייה"). אבל בישראל השאלה של האותנטיות הדתית מופנית בעיקר ממניעים אחרים, כגון העניין שיש לגופים חרדיים בעיקר במניעת התבוללות ומיסיונריות. דוגמה בולטת היא פעילותם של יהודים משיחיים, שנתפסת בידי גופים אלה כמסוכנת, בשל הצגת גרסה של היהדות שבעיניהם כלל אינה יהודית – דבר שעלול להטעות יהודים תמימים ולהסיתם מדרך הישר היהודית. גם בתקשורת לעתים קרובות עולה השאלה של אותנטיות דתית, מכיוון שתופעות "צבעוניות" של רבנים ופעילים רוחניים שמציגים את תפיסתם היהודית לעתים נתפסות כשרלטניות, מזויפות או שקריות. שלוש הדוגמאות השונות-מאד לעיל מדגימות כיצד "אותנטיות" היא מונח שעומדים מאחוריו אינטרסים קבוצתיים, או לפחות הנחות והשקפות תרבותיות מאד מסוימות.

עד כאן, לא פסלנו את עצם החיפוש אחר "אותנטיות" שכן אפשר לטעון שמאמץ כזה היא מתפקידו של המחקר האקדמי האובייקטיבי, המכיר היטב את המסורת היהודית ולכן מחזיק בכלים היסטוריים, טקסטואליים ופילוסופיים כדי להצביע על תופעות שאכן נאמנות למקור וכאלה שאינן נאמנות למקור. אולם דווקא מתוך היכרות מעמיקה עם מסורות דתיות – היהדות כמו מסורות אחרות – חוקרים באקדמיה מבינים כי אין במסורת אפשרות להיות נאמן למקור, מכיוון שאין "מקור". אין רגע שהוא המקור. אפשר לשאול למשל אם חז"ל היו אותנטיים; הלוא הם שינו באורח דרמטי את פשט המקרא, ולעתים אף עקרו דברים מן התורה במודע. דוגמה מעניינת היא דמותו של הרמב"ם שנחשב כיום ממייצגי הבולטים והמובהקים של היהדות, מעין אמת מידה ליהדות אותנטית, ואילו בתקופתו היו מתנגדים ומבקרים חריפים לכתביו, שאף שרפו אותם בטענה שיש בהם דברי כפירה או השפעה הלניסטית מובהקת המרחיקה אותה מהמסורת היהודית האותנטית. דעה המקובלת כיום ברוב הציבוריות הישראלית – גם בקרב דתיים וגם בקרב חילוניים – היא כי הדתיים האורתודוקסים (או החרדים) מייצגים את היהדות האותנטית מימים ימימה, אף שלמעשה מדובר בתופעה חדשה שהופיעה במאה ה-19, ושלא התקיימה לפני כן. אחד משיאי החידוש הוא הפרשנות החרדית החדשה שהעניק החת"ם סופר לפסוק המקראי "חדש אסור מן התורה" – בעוד שהפסוק עוסק באיסור של אכילת תבואה מסוימת, ר' סופר הסב אותו להתנגדות לחידושים התרבותיים שאפפו את יהדות אירופה.

ההבנה שכל דת נמצאת בתהליך מתמיד של השתנות מובילה, אם כן, את המחקר האקדמי לפרובלמטיזציה של המונח "אותנטיות", ולזניחת החיפוש אחר תו תקן ליהדות אותנטית. מה כן אפשרי לשאול על האותנטיות של הדת בהקשר האקדמי? לא מעט! אפשר לברר מה נתפס כדת אותנטית בעיני קבוצה מסוימת לעומת קבוצה אחרת, או מה מעניק תחושת אותנטיות לאנשים בהקשר לעיצוב מסוים של הדת, או מהם האינטרסים שעומדים מאחורי הצגתה של תופעה כאותנטית או לא אותנטית, או למה כולם רוצים להיות אותנטיים פתאום...

רוצים לדעת עוד?

- ❖ הצטרפו אלינו ללימוד [הקורס](#) "הדו(י)ות בעידן החדש" של [ד"ר מריאנה רוח-מדבר](#). הקורס מתקיים בחלקו בימים מרוכזים בסוף פברואר ותחילת מרץ, ובחלקו במהלך סמס' ב' בימי ב' בצהריים. לפרטים, [פנו אלינו](#).
- ❖ צפו בהרצאתה של [ד"ר רוח-מדבר](#) בנושא האפיון של הניו אייג' היהודי-ישראלי – [ההקלטה כאן](#).
- ❖ קראו על ד"ר מריאנה רוח-מדבר [בדף המרצה שלה](#).
- ❖ על הפולמוס סביב ספרי הרמב"ם – קראו [כאן וכאן](#).
- ❖ על מאפייני האורתודוקסיה שהופיעה במאה ה-19 ביהדות קראו [כאן](#), ועל החרדיות [כאן](#).
- ❖ עוד על [אותנטיות](#), מויקיפדיה.

ללמוד כשומע חופשי או מן המניין?

מסתבר שהשאלה הזו עולה הרבה. שואלים אותנו אם אפשר ללמוד כ"שומעים חופשיים" בחוג למיסטיקה ורוחניות... אז אחרי שחזרנו על התשובה כמה פעמים, הנה כמה מהנקודות שצריך לשקול:

- ❖ אנחנו (וגם אתם) לא מעוניינים שהכיתה תתמלא באנשים לא מחוייבים, לא רציניים, שלא באמת רוצים ללמוד... ❖
- ❖ הסטטוס "שומע חופשי" ניתן לסטודנטים שמתקבלים ללימודים בחוג אבל אינם יכולים להירשם "מן המניין" (למשל צריכים להשלים לימודי מכינה).
- ❖ לכל סטטוס לימודים יש תמחור אחר של שכר הלימוד. תקנון שכ"ל סבוך, ויש לבדוק באופן פרטני כל מצב ומצב (מס' שעות לימוד וכו').
- ❖ "שומע חופשי" אינו זכאי למלגות.

לפרטים נוספים ובירורים – [צרו קשר](#) ונדבר על זה...

גלגלו למטה להמשך האיגרת

השיר והצילום – פירוטיו של אייל גולדנברג, סטודנט בשנה ב' בחוג

מחשבות, את ראשי סובבות
קלות כנוצה, עמוקות כדמעה.

לאדמה לא תגענה,
שורש לא תנבטנה.

איתן לא אזדהה.
הן ואני - אחד אנו.

מה שלחש לי הבודהה

ספר על ההומור הזן-בודהיסטי

"לפני עשור בערך, אם זכרוני אינו מטעה אותי הייתי מוכן לשים כסף על כך שהוא אכן מטעה אותי, התעמקתי מאוד בבודהיזם על כל סוגיו וגווניו. פתאום נתקלתי בטקסט שבו הבודהה דורש את אמיתותיו – 'הכל חולף' וכו', והפרשנות של מורה הזן הייתה משהו בסגנון: 'מה הוא מפליץ מהפה כל הזמן?'. זה הרג אותי." כך מתאר מרק את הרגע שבו קלט שהזן בודהיזם מצחיק.

אלון מרק נמנה על הסגל העתידי של מרצי החוג למיסטיקה ורוחניות. לאחרונה ראה אור ספרו "לצחוק על הבודהה – ההומור המשחרר של הזן בודהיזם", המבוסס על עבודת ה-מ.א. שלו.

❖ לדף הספר בהוצאת רסלינג – [לחצו כאן](#).

❖ לדף המרצה באתר החוג – [לחצו כאן](#).

❖ ביקורת על הספר בהארץ – [כאן](#).

❖ הראיון שממנו מצוטט הקטע למעלה – [כאן](#).

ביקשתם? קיבלתם !!!

כולם שואלים מה בדיוק לומדים אצלנו, ואיך בדיוק לומדים.

אז השקענו בכס... עם תשובה מפורטת מאד.

קטעים מתוך הסילבוסים של המון קורסים – מבוא לרוחניות עכשווית, מבוא לתרבויות ודתות אינדיאניות, פסיכולוגיה של הדת, קולנוע רוחני, טכניקות וחוויות מיסטיות בקבלה, רוחניות פמיניסטית ועוד.

[וכאן תמצאו את ה-כ-ל](#).

סיכומי שיעור זמינים

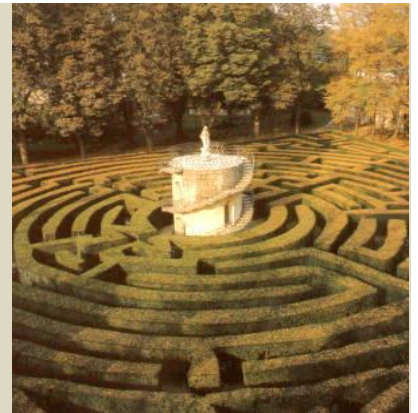
לשימושכם 😊

ציורו של זיו בקר, סטודנט בשנה א' בחוג, כסיכום לשיעור בקורס "מבוא לאסלאם וצופיות".

משמעויותיה הרוחניות של הליכה במבוך

"הא למה זה דומה? לגן המבוכה (מבוך)... שהנטיעות עשויות כתלים כתלים, וביניהם שבילים רבים נבוכים ומעורבים, כולם דומים זה לזה, והתכלית בהם הוא להגיע אל האכסדרה (מגדל) אחת שבאמצעם. ואמנם השבילים האלה מהם ישרים ומגיעים באמת אל האכסדרה, ומהם משגים (מטעים) את האדם ומרחיקים אותו ממנה. ואמנם ההולך בין השבילים הוא לא יוכל לראות ולדעת כלל אם הוא בשביל האמיתי או בכוזב, כי כולם שווים ואין הפרש ביניהם לעין הרואה אותם, אם לא שידע הדרך בבקיאות וטביעות עין שכבר נכנס בהם והגיע אל התכלית שהוא האכסדרה. והנה העומד כבר על האכסדרה הוא רואה כל הדרכים לפניו ומבחין בין האמיתיים והכוזבים, והוא יוכל להזהיר את ההולכים בהם, לומר: זה הדרך לכו בו! והנה, מי שירצה להאמין לו, יגיע למקום המיועד. ומי שלא ירצה להאמין וירצה ללכת אחר עיניו, ודאי שיישאר אובד ולא יגיע אליו."

(רמח"ל, [מסילת ישרים](#), פרק ג; המאה ה-18 | כנראה נכתב בהשראת [המבוך של סטרה](#) שבאיטליה-ר' צילום)

מעניין, הא...!? העבירו גם לחברים שאתם אוהבים!

רוצים לקרוא גם את האיגרות הקודמות? [לחצו כאן](#)

צרו קשר

חיברו אלינו בפייסבוק

נציגת החוג, רות 04-6927854

מרכז ההכונה וההרשמה 1-800-344-544

שלחו לנו פנייה בכל נושא שהוא

קראו עוד באתר החוג

אם קיבלתם את איגרת החוג מחבר/ה, ואתם רוצים לקבל את האיגרת הבאה ישירות מאיתנו, [הירשמו כאן](#)...